

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

**Uredništvo Učiteljskega Tovarša
v Idriji.**

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarš izhaja vsak petek popoldne.
Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta 5.— "
četrt leta 2:50 "
posamezne številke po 20 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštnine 15 K.

Za oznanila je plačati od enostopne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

**Upravništvo Učiteljskega Tovarša
v Ljubljani.**

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Na lastnih nogah — naprej!

Ni menda danes slovenskega inteligenta, ki bi veroval pristnosti pravosti današnjih razmer. Če je bila kdaj resnejša, kritičnejša in pomembnejša doba za Slovence, skoraj dvomimo. Kdor se uživi v psiho našega naroda, ta mora iz posameznih razredov naroda jasno uvideti, da se vrši v najširših masah naroda priprave za velik socialni preobrat. Če prebijemo krizo za vse razrede naroda dobro in uspešno, o tem je težko govoriti: da pa značijo vsi navidezni in hipni uspehi naših kulturnih nasprotnikov — njih lastni pogin, to pa lahko vsakdo vidi, ki ima oči.

Toda še en velik moment se dviguje iznad današnjih razvalin. Iznad splošnega narodnega navideznega bankerota se dviga danes oni stan, ki sega najgloblje v život naroda, oni stan, katerega moralna zgodovina je enaka zgodovini zatiranega delavca in zgodovini kmetijskega tlačana. In v daljni perspektivi vidimo, kako sta se zadnje imenovana člana pridružila učiteljstvu in kako je padel na Slovenskem privilegij — privilegirancev.

Naj nam poživijo prijetne spomine par zgodovinskih faktov. Pred več leti se je učiteljstvu od napredne strani odreklo pravico do boljšega gmotnega položaja, in težko nam je bilo, ko nam je zopet napredni „prijatelj“ odrekal pravico do plače nižjih činovnih razredov državnih uradnikov. Globoko v srce so se nam zajedle te rane.

Pa veter je drugače zapihal, in našli so se zopet nekateri izmed našega stanu, ki iščejo sebe pri drugih, ki bodo našli tudi pri klerikalcih „pretirane zahteve“. In porodila se je „mlajša“ generacija, ki živi tudi za ideje in upe učiteljstva; da, če se ne bi ta „mlajša“ generacija odkrila v prijateljstvu do učiteljstva tedaj, ko je zastopnika učiteljstva

kompromitirala v metropoli Slovenije, tedaj, ko je učiteljstvo javno spoznalo preziranje našega stanu od slovenske „akademiške“ inteligence. In pomladanska sapica nam je provzročila lahen nahod, ko nam je voditelj slovenske socialne demokracije odkrival svoje nazore o učiteljstvu v „Mestnem domu“ v Ljubljani. In imponiral nam je zastopnik zatiranega delavstva še najbolj, zakaj on se je zadovoljil z delom učiteljstva, trdeč, da učiteljstvo dviga in izpolnjuje le nalogo svojega poklica.

To je naša zgodovina, ki nam v jasnih in nejasnih očrtih slika naš poraz za porazom. Ne naš poraz, prijatelji, obrnimo rajši: poraz naših „prijateljev“.

Bili niso to naši porazi: bile so to naše zmage, zakaj ob vsaki taki priliki smo se tem tesneje oklenili drug drugega, in kar ste prizadejali enemu, to smo čutili vsi! Bili niso to naši porazi: bile so to naše zmage, zakaj misel samostojnosti, samoobrambe, samopomoči in osamosvojitve je dozorevala tembolj v naših sreih; in tako stojimo danes v narodu kot moralno močan in trden stan. Niste nas s tem ubijali, temveč ste nas le utrjali!

In le v podrobnostih je potreba danes učiteljstvu izpopolniti svojo organizacijo, da ta kot močno bojno kopje lahko stopi na „plan“. Saj pa mu to tudi velja življenska eksistenca; zakaj zgodovina nam odkrito kaže, da bo imelo in ima učiteljstvo le to, kar si samo pribori. Zato je potrebno, da si učiteljstvo pribori vpliva in veljave! Malo čudno bi pogledali naši prijatelji, če bi pričeli reševati vprašanje naše politične organizacije in vprašanje našega političnega delovanja.

Že danes učiteljstvu nihče ne more tajiti tudi politične veljave kot socialno kulturni skupini v narodu. Načela in principi, v smislu katerih deluje danes učiteljstvo, tvorijo že itak pretežno večino ljudskega programa mase, in potreba je le obrniti taktiko vodstva, da se

prične namesto politike navzgor in osebne politike gojiti politiko mas.

V prvi vrsti pa mora izginiti iz lastnih vrst ono gojenje osebne politike in protežijskega sistema ob raznih prilikah, ki je sicer posameznim slučajem koristilo, a je škodovalo, da, celo naravnost uničujoče vplivalo na razvoj in veljavo nekaterih okrajnih učiteljskih društev. Miniti mora čas, ko se je mislilo, da je le od centrale in posameznih centralnih vodilnih organov političskih strank odvisen naš položaj in napredek. Res je, da je bližja pot preko mase in je manj trudapolna, a je tudi tem nezanesljivejša in netrajna!

Pred par leti smo zborovali v „Mestnem domu“ v Ljubljani, in ostro se je zunaj obsojal političski korak voditeljev učiteljstva, ki so ga tedaj storili. In kakor za oseben boj se je smatralo isti korak, tako načelen in stvaren je bil, kar lahko uvideva vsakdo danes. Reklo se je, da z odbijanjem političskih strank pada učiteljstvo, toda verujte nam, da bo še tedaj, ko ne bo že več sedanjih političskih voditeljev in moči političskih strank, še vedno trdno in močno stalo učiteljstvo in s srdom spominjalo terorizma, ki ga je preneslo v političski sužnosti.

Izigravanje učiteljstva od političskih strank mora prenehati! In prvo, proti čemur se mora učiteljstvo upreti, je to, da bi se posamezniki proklamirali v posameznih odborih političskih strank kot zastopniki učiteljstva in bi dopuščali, da se učiteljstvo še nadalje tako izrablja od političskih strank, kakor se je to vršilo do sedaj. Le ozirom se malo nazaj in na svojo sramoto moramo priznati, da smo bili le slepo orodje in smo se pustili izkoriščati — sebi v škodo!

In onemu tovarišu, ki se je zadnjič oglasil v političkem listu glede naših stanskih zadev namesto v našem stanskem glasilu, odgovorimo le to, da le

zaradi tega mi še nimamo tega, česar si on želi, ker smo se dali vedno le izkoriščati — na slepo vero — drugim in smo brez koncesij žrtvovali vse le drugim, namesto da bi skrbeli v prvi vrsti zase. In kakor je isti tovariš napravil taktično napako in izkuša pričeti gojiti s svojim postopanjem nezaupanje do svojih stanskih voditeljev, tako je rak rana današnjega učiteljstva, da so mu strankarske koristi in zadeve nad stanskovskimi koristmi in zadevami.

Bo še prilika, da govorimo o naši duševni, stanski, gospodarski osamosvojitvi in naj nam le veruje dotični tovariš, ki je zadnjič v „Slovenskem Narodu“ [naslovil po nepravilni poti in z nepravim naslovom svoja nezadovoljstva na lastno adresu, da se tudi tega vprašanja dotaknemo in ga obširneje rešimo — v korist stanu.

Prav v zadnjem času se je pričelo centralno političsko delo učiteljstva voditi v smislu stanske politike in se je pričelo gojiti stansko gospodarstvo v pravem smislu in če na tej poti osamosvojitve nadaljujemo in to do podrobnosti pospešimo, bomo gotovo prej dosegli uspehe, nego če se zanašamo in naslanjamo še na tako močno političsko stranko.

Če to pot nadaljujemo, se bo pričelo resno računati z učiteljstvom in bomo postali odločujoč in vpliven faktor, kakor bi se resno računalo in se je z nami že resno računalo, preden se je pričelo kreatorstvo in umazano egoistično uskokstvo dvigati! V prvi vrsti pa je treba pospešiti to, da se v gospodarskih stvareh ne separiramo, ampak centralizujemo vse svoje stansko gospodarsko delo v skupnih stanskih gospodarskih podjetjih in naj si bodo ta na Štajerskem, Primorskem, Koroškem ali pa na Kranjskem. Vse to pa se mora zgoditi z vednostjo in v soglasju z vodstvom naše centralne organizacije „Zaveze“.

LISTEK.

Slovenska žena.

Referirala gđ. abit. RUSOVA na shodu narodnoradikalnih abiturientov v Trstu 26. in 27. avg. 1910.

(Konec.)

In naše „Splošno slovensko žensko društvo“ — kaj stori neki to za izobrazbo svojih članic, kaj za razširjanje izobrazbe med širjimi sloji našega ženstva, kaj za otroka, služkinjo, delavko in druge dolžnosti ženskega društva? Kje je tisto delovanje, ki bi je opravičilo imenovati se splošno žensko društvo?! Edino, kar je hvalevredno, je bogata knjižnica, ki jo posejajo jako mnogo; drugače pa vlada v društvu popolno brezdelje. Vsako leto par predavanj, ki jih ne prirejajo članice same, marveč razni gospodje pod šifro ženskega društva, dalje nekaj prijateljskih sestankov in razgovorov, nepotrebnih čajevih večerov, občni zbor, na katerem se voli seveda vedno isti odbor. Vloga narodne dame ima danes le še pomen v narodno ogroženih krajih, ko gre predvsem za zbujanje navdušenja. Naravno je torej, da v društvu,

kjer se stavlja nepremostljiv most med svilo in raševino, ni prostora za preprosto ženo, za delavko. Gotovo pa je tudi v ženskem društvu več izobraženih in zmožnejših članic; toda zakaj trpe te v društvu tako stagnacijo?

Jasno je, da je treba temu skoraj odpočiti, zakaj mnogo je mladih in čilih moči, ki hrepene po delu. Društvo naj bi se duševno prerodilo popolnoma in postalo v resnici splošno slovensko društvo, vsebovalo pa naj bi brez razlike vse sloje in v njem naj zavladal demokratiški duh, ne pa publost denarne in toaletne aristokracije. Misel o vseslovenskem ženskem društvu ni izražena prvič, pisala je o njej že „Slovenka“, a v drugi obliki. Po njenem mnenju naj bi tvorile žene stanske organizacije in te bi bile vtelesene v vseslovenskem ženskem društvu. Ker se pa to v dognednem času ne bi izvršilo, bi bilo najprimernejše, da bi v splošnem ženskem društvu našle svoje zavetje žene vseh stanov. Društvo samo pa naj bi potem dajalo iniciative, da bi se organizirale članice posameznih stanov v društva, skrbela predvsem za interese svojega stanu.

Žensko društvo pa naj si vzame za svojo parolo: donášati izobrazbo slovenski ženi, zakaj to je v sedanji dobi najbolj pereča točka žen-

skega vprašanja na Slovenskem. Narod, ki nima izobraženega ženstva, nima bodočnosti. Govoriti še enkrat o področju ženskega društva, bi bilo preveč, saj smo itak že omenili, koliko dela čaka slovensko ženo na raznih poljih.

Kar se tiče delovanja ženskega društva, je brezdvomno najprikladnejše mesto v osrčju Slovenije — v Ljubljani.

Tu si naj udrdi društvo najprej močno pozicijo in šele potem naj razširi svoj delokrog po drugih mestih in po deželi, da bo v istini vseslovensko. Jasno je, da slovensko žensko društvo, kakršno obstoja sedaj, nikakor ni zmožno v to, da bi začelo z uresničevanjem teh načrtov; potrebna je pač popolna reforma, popolna reorganizacija. Ta pa ni možna prej, dokler nedelavne članice ne izginejo s pozorišča in ne nastopijo mlade, krepke in delavne moči, ki bi pa mnogokrat lahko delale po navstih starejših, v resnici sposobnih članic. Seveda je to vse še vprašanje časa, kdaj se zbere okrog ženskega društva toliko naprednih in izobraženih članic, zlasti učiteljic, ki bi mogle započeti reformni pokret.

In slednjič: ali ni sramotno, da so pustile slovenske žene propasti „Slovenko“, ki je

bila kakor prvi slovenski ženski list naravnost izborna?! Po mojem mnenju imamo vendar že toliko ženske inteligence; zato apeliram predvsem na učiteljice, saj višje izobraženih Slovenk je le malo, ki bi vzdrževale ženski list.

Konkretnih nasvetov ni lahko podati, ker pridejo tu zopet v poštev gmotni razlogi. Sploh pa je težko govoriti o ženskem listu, preden nimamo koncentriranih moči.

S tem bi nekako končala ta razmotrivanja o slovenski ženi.

Ako reasumiram na kratko, poudarjam še enkrat, da je naša žena uživala in še uživa vse premalo prave, globoke in narodne izobrazbe; s tem se je zatrla njena individualnost in omejil njen duh. Zato kličemo ponovno: dajte izobrazbe in vzgoje slovenski mladini! Možje Slovenci naj vendar za enkrat spoznajo vrednost izobražene žene in pomislijo naj, da naša pota niso ločena, temveč mož in žena naj delujeta v krasni harmoniji za izobrazbo, blaginjo našega naroda, za povzdigo njegove notranje vrednosti! In tako bodeta delovala obenem tudi v prospeh človeštva sploh.

Ista neskupnost vlada tudi med nami glede stališča, ki ga zavzemamo do političnih strank. Ni to danes naloga in naš namen reševati!

Eno poudarjamo, mi stopamo preko „mladih“ in „starih“ na dnevni red in se točno zavedamo, da nas le sedanja pot, pot osamosvojitve in samouprave, vodi do pravih smotrov. Mi se zavedamo, da so nam stanovske zadeve tako velike in važne, da moramo njim žrtvovati v prvi vrsti svoje moči in šele kar nam preostaja, posvečati po previdnosti strankam. Mi se zavedamo, da se moramo okrepiti sami, da bomo tedaj dovolj močni, ko se naše ljudstvo preporedi in oživi, da bomo tedaj posvečali tudi temu svoje moči. In kdor podpira danes naša stremjenja pri naši osamosvojitvi, ta bo pozneje zmagoval z nami!

Rekli smo, da je sedanja doba za učitelstvo doba stanovske osamosvojitve in okrepitve — sebe in organizacije — ki bo tedaj, ko se ljudstvo zaradi sedanjega gibanja zbudi in preporedi, lahko uspešno med ljudstvom delovala in nastopala. Da je pa sedanja doba klerikalnega absolutizma in terorizma ključ v dobo boljše bodočnosti učiteljstva, to je pa tako gotovo, kakor gotovo si koplje klerikalizem lastni grob s tem, da giblje najširše mase ljudstva in jih — pro bu ja.

Treba je to gibanje in probujanje kolikor mogoče najbolj pospešiti in nam torej prijeti samim tudi s podrobnim delom med ljudstvom, ne oziraje se na politične stranke, in le taka politika bo naša prava stanovska in narodna politika. Naj nam ne bo smoter, zagotovo si dobre pozicije pri vodstvu političnih strank, temveč dobro pozicijo pri masi. Današnje stremjenje nam je pa jasno pokazalo neuspehe, ki jih imamo pripisovati deloma tudi samemu sebi, ker smo bolj skrbeli za politične stranke nego zase. Bližji so nam bili strankarski smotri, nego naša osamosvojitve in samoobramba stanu na znotraj in prosvetno delo in pridobivanje pozicij za stan pri ljudstvu na zunan!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani
registrovana zadruga s omejenim izstopom.

Promet do konca septembra K 254 280-41.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 30 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 3.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Redek jubilej.

Iz učiteljskih krogov nam poročajo, da so praznovali 10. dne meseca oktobra t. l. v prijazni Višnji Gori na Dolenjskem velepomembno slavnost, t. j. 50 letnico učiteljevanja našega vrlega tovariša Janka Škerbincea. In velepomembna slavnost se je izvršila prekrasno. Kdor se je te udeležil, mora pripoznati, da je bila pomembna za jubilaranta in tudi za vse slovensko učiteljstvo; zakaj take in podobne slavnosti so momenti, ob katerih dozna tudi duša preprostega ljudstva, da je učiteljstvo v celoti in tudi v posameznosti velevažen faktor. Da se je ljudstvo tega zavedalo, je značilo obilna udeležba. Največ zaslug za prekrasno izvršitev velepomembne slavnosti sta si pridobila krajni šolski svet v Višnji gori in pa ljubeznivo domače učiteljstvo.

Pa oglejmo si slavnost podrobneje. Vi-hrajoče zastave so jo oznanjale domačinom in tujcem. Bobneči strelji so vabili ljudstvo skupaj. Okolo devete ure popoldne se je začel premikati slavnostni izprevod od šole proti farni cerkvi. Zvonovi so peli praznično, in bobneči strelji so slovesno gromeli. Ob 9-5 je bila maša, ki jo je daroval g. župnik Tekster. Mogočno so pele orglje, mlo zvenele gosli in lepo je bilo petje. Med petjem se je odlikovala posebnost. gđ. Dolinarjeva. Pozabiti pa ne smemo tudi Drmela in Tomca, ki sta izvajala orglam in goslim tako čarovne glasove. Nad vse ginljivo pa je bilo gledati jubilaranta v družbi njegove ljubeznive soproge. Kdo bi uganil misli, ki so jima plale v duši! Po končani maši se je vrnil slavnostni izprevod zopet v šolo. Tu se je začel oficialni del vse slavnosti. Okusno je bila okrašena šolska soba. Šolski oder pa je bil izpremenjen v čaroben vrtiček, v ka-

terem je zavzel prostor jubilarant. Prvi je sedaj nagovoril jubilaranta g. Omahen in mu izročil lepe darove krajnega šolskega sveta Višnje Gore: sliko v spomin na mlada leta, palico v spomin na pot življenja. Slavnostni govor je govoril g. župnik Tekster. V imenu domačega učiteljstva je govorila gđ. Dolinarjeva. Tem govorom so sledile čestitke otrok. Te so očarale jubilaranta in navzoče goste, in rosno je bilo mnogotero oko. Lepi so bili tudi ostali darovi, ki jih je prejel jubilarant med različnimi nagovori. Jubilarantu smo čitali z obraza, da take slovesnosti ni pričakoval. To je tudi za-trjeval med zshvalnim odgovorom jubilarant sam. V svoji skromnosti je celo del, da je storil samo svojo dolžnost. Mi pa smo mnenja, da je 50 let učiteljevanja vredno toliko, da bi se na ta redki dogodek spomnil lahko še kdo drugi.

Po dokončani oficialni slavnosti so se napotili gostje v gostilno Ane Kraljeve, ki je postregla gostom res prav dobro. Ob rujem vincu so se razvzljali jeziki, in govor se je vršil za govorom. V imenu krajnega šolskega sveta Višnje Gore je govoril g. Perko, v imenu ljudstva g. Škufca, v imenu uradništva gg. sodnik in notar, v imenu učiteljstva tov. Polak. Lepo število čestitk je dobil jubilarant tudi pošt-nim putem, t. j. 16 brzojav in 54 pisem. Med čestitki so bili tudi odlični gospodje, kakor c. kr. okrajni glavar g. Viktor Parma, ki je s svojo udeležbo popoldne pokazal, da ve ceniti zasluge učiteljstva, in navzoči učitelji smo mu bili hvaležni od srca; c. kr. deželni šolski nadzornik Fr. Levec, c. kr. okr. šolski nadzornik Lj. Stiasny, p. opat iz Zatičine, p. pri-jor iz Zatičine, dr. Lesar, poslanec Mandelj itd. itd. To je lep znak, da vedo tudi odlične osebe ceniti učiteljevo delo tekom 50 tih let. In dobro je to delo jubilarantu in tudi navzo-čemu učiteljstvu. Zdelo se je nam, da je z jubilarantom počesteno vse slovensko učiteljstvo. Po dokončanih govorih se je razvila krasna in ne prisiljena zabava. Čula se je tudi mar-sikaka pesem. Izmed vsega pa je ugajal še posebno životopis jubilarantov, ki ga je podal v vezani besedi g. notar. In tako je minul čas skoro bliskovito. Temna noč je legla že nad Višnjo Goro, ko smo se razšli in želeli jub-lantu: „Ostani zdrav in krepak do najskrajnejših mej človeškega življenja!“

Opomba uredništva: Tovarišu jubilarantu čestitamo tudi mi! Na mnoga leta!

Boj za kruh.

O računskem sklepu kranjskega učiteljskega pokojninskega in normalnošolskega zaklada je poročal v seji deželnega zbora kranjskega dne 19. t. m. poslanec grof Margheri ter predlagal, naj se ti računski sklepi odobro.

Dež. glavar: Poslanec dr. Triller se je oglasil za besedo.

Dr. Triller: Sicer ni navada, da bi pri računskih sklepih stranke precizirale svoje stališče. Ker pa vkljub intenzivnemu delu finančnega odseka ni pričakovati, da bi skoro prišel v razpravo, smatram za potrebno, da se oglasim k besedi.

Govoril bom tu v imenu narodno-napredne stranke o obupnem gmotnem položaju našega učiteljstva. Zdi se mi, da bo narodno-napredna stranka v tem vprašanju igrala vlogo svoje-časnega državnega poslanca dr. Rosnerja, ki je 33 let neprestano v državnem zboru zahteval odpravo loterije.

Vsak objektivno sodeč človek mora pri-znati, da so naši učitelji tako slabo plačani, kakor nikjer drugje. Res so deželne finance v slabem stanju, vendar pa to ne sme biti izgovor, da se pošteno ne plača tistih, ki delajo in ki vzgojujejo najdražji zaklad našega naroda — našo mladino. Tudi drugod niso de-želne finance sijajne, vendar so povsod že povišali plače učiteljem, v Istri so jim zvišali prejemke, da, celo v Tirolski, ki ni ravno na glasu kot učiteljstvu naklonjena dežela. Naglašalo se je v časopisih že opetovano, da se našim učiteljem plače ne bodo prej poboljšale, dokler ne bodo leti uklonili tilnika ter pre-stopili v „ljudski tabor“. Gospoda, ali se ne za-vedate, da je tako postopanje nemoralno? (Dr. Pegan: Kdo je kaj takega trdil?) Vsi vaši listi so pisali v tem smislu in še pišejo. Tako postopanje vzgojuje učiteljstvo direktno k neznačajnosti. Ako zahtevate, da mora učiteljstvo prej prestopiti v vaš tabor, potem mu izbolj-

šate njega gmotni položaj, kdo vam pa garan-tira, da bodo učitelji, po regulaciji njihovih plač tudi še ostali vaši pristaši? Ali ni mo-goče, da bodo potem prav tako izpremenili svojo politično barvo, kakor to sedaj vi od njih terjate? Uvaževaje vse to, ne morem si kaj, da bi ne naglašal, da se mi zdi stališče, ki ga zavzema večina nasproti regulaciji učiteljskih plač, naravnost nesmiselno. Stari pre-govor pravi: „Dominus vobiscum“ še ni nikoli kruha stradal, „Et cum spiritu tuo“ pa že večkrat. Zato vas pozivam storite svojo dolžnost in dajte učiteljstvu to, kar mu gre. Stavim to-le resolucijo:

Deželni zbor smatra primerno regulacijo službenih prejemkov učiteljskega osebja na ljudskih šolah za neodložno ter naroča dežel-nemu odboru, da že v 1. seji prihodnjega za-sedanja predloži deželnemu zboru svoje toza-devne nasvete. (Ploskanje in dobro-klici med naprednimi poslanci.)

Dr. Lampe: Jaz sem proti resoluciji; učiteljske plače se naj regulirajo, ko se urede deželne finance.

Računska sklepa sta bila sprejeta, reso-lucija poslanca dr. Trillerja pa je bila odklonjena z glasovi klerikalcev. Proti sta seveda gla-sovala tudi učitelja Jaklič in Ravnika. Za resolucijo so glasovali naprednjaki in veleposestniki.

To je suha, žalostna resnica. Tako je gmotno vprašanje kranjskega učiteljstva po zaslugi S. L. S. zopet ostalo nerešeno. Žalostna nam majka.

Iz naše organizacije.

Goriško.

Goriško učitelj. društvo zbornje dne 3. novembra t. l. v Gorici v „Trgovskem domu“ ob 10. uri predp. Dnevni red:

1. Zapisnik zadnjega zborovanja.
2. „Kmetijski nadaljevalni tečaj z ozirom na metodiko kmetijstva“, predava tov. Jak. Rojic.
3. „Gospodinjski nadaljevalni tečaj z ozirom na metodiko gospodinjstva“, predava tov. Terezija Pipanova.
4. Raznosterosti.

K mnogobrojni udeležbi vljudno vabi
Odbor.

Književnost in umetnost.

Družba sv. Mohorja. Družba sv. Mo-horja v Celovcu šteje letos 85.789 udov, t. j. 275 več, kakor l. 1909. Vsi ti prejmejo letos naslednji književni dar:

1. „Slovenske legende“.
2. „Sveta spoved“, molitvenik
3. „Zgodovina slovenskega naroda“, I. zvezek.
4. „Drobne povesti“.
5. „Slovenske Večernice“, 64. zvezek.
6. Koledar za leto 1911.
7. Zameno ali v doplačilo — kakor si je kdo pri vpisovanju želel — se še doda:
8. „Zgodbe sv. pisma“, 16. zvezek.
9. „Trije rodovi“. Povest.

Z razpošiljavitvijo smo pričeli ravnokar. Po-trudili se bomo, da častiti udje dobijo knjige najprej ko mogoče. — Red za letošnje razpo-šiljatev je sledeči:

1. Amerika, Afrika, Azija.
2. Krška škofija.
3. Razni kraji.
4. Goriška nadškofija.
5. Tržaško-koprška škofija.
6. Lavantinska škofija.
7. Ljubljanska škofija.

Cenjene gospode poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbini tiskarni, prosimo, naj čim prej pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora.

O d b o r.

Obrambni vestnik.

* **Popravek.** V članku „V obrambo“ v zadnji številki se je vrnila neljuba pomota. Zadnji stavek drugega odstavka se mora pravilno glasniti: „... ker mi je bil akt prekasno vročen“. Izpustiti je toraj besedo „n a m e n o m a“.

Kranjske vesti.

—r— **Službi, oddani že pred sejo dež. šol. sveta.** Službo voditelja na Viču dobi Jernej Ravnika, ono v Spodnji Šiški pa

Bregar iz Zgornje Šiške. Tako je sklenjeno že pred sejo deželnega šolskega sveta. Saj res, čemu pa so seje še potrebne, če se oddajajo službe kar pod roko!?

—r— **Kako je Ravnika dobil službo na Viču.** Klerikalni poslanci bi morali postaviti za deželnega odbornika namesto Jarca sedanjega njegovega namestnika Ravnikarja. Ker pa vkljub temu, da je Ravnika protestiral proti temu, da bi bil nezmožen za ta posel, ni dr. Šusteršič hotel pripoznati njemu spo-sobnosti, so napravili kupčijo — „pet krav za groš“ — Ravnikarju službo na Viču.

—r— **Vedno so trobili,** da je Ravnika po zaslugi klerikalne stranke zastopnik učiteljstva v deželnem zboru, zdaj smo pa zvedeli, da je s službo na Viču že vse prera-čunjeno, kako so iznebe klerikalci Ravnikarja — kot poslanca. Dobri prijatelji!

—r— **Službe na Jelčci, Viču, v Šiški itd.** so že oddane, kakor smo zvedeli od najkompetentnejše strani. Tudi druge nad-učiteljske službe v okolici Ljubljane, ki bodo šele razpisane — so že oddane, in slavni c. kr. deželni šolski svet stori najbolje, da jih odda sploh kar brez razpisa. Vsaj ne bo po nepo-trebnem odiral za kronice že itak slabo pla-čano učiteljstvo!

—r— **Poročil se je** dne 17. t. m. tovariš Fran Starman iz Kuteževega pri Ilirski Bistrici z gđ. Milko Jakšetičovo iz Podgraj v Istri. Iskreno čestitamo!

—r— **Iz seje c. kr. okrajnega šol-skega sveta v Ljubli** dne 12. oktobra 1910.
1. Rešita se končno dve disciplinarni preiskavi.
2. Predlaga se več učiteljskih oseb v pomak-njenje v višji plačilni razred.
3. Neki učiteljski oseb se prošnja za denarno podporo pripo-ročljivo odstopi c. kr. dež. šol. svetu.
4. Reši se prošnja nekega suplenta za povišek remu-neracije.
5. Nadučitelju Jankotu Škrbinecu se izreče zahvala in priznanje za njegovo delo-vanje v šoli in kot 26letnemu udu okrajnega šolskega sveta.

Splošni vestnik.

Odlikovanje.* Naslov ravnate-lja je podelilo naučno ministrstvo c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku g. Fran-čišku Gaberšku in voditelju mestne nemške deške ljudske šole, g. Teodorju Valenti. — Ministrsko prizna-nje za mnogoletno, jako uspešno službovanje je prejel g. Anton Razingar, učitelj na II. mestni deški lj. šoli v Ljubljani. Česti-tamo!

Gg. poverjenike Slovenske šolske Matice, ki se niso pobrali letošnje članarine, prosimo, da store to čim prej, da bo mogoče pripraviti za tisk imenik članov. — Učiteljstvo, oziroma šolska vodstva ljubljanske oko-lice opominjamo, da je g. Janko Žirovnik odložil poverjeništvu; zato naj vsak, ki želi biti član S. S. M., pošlje članarino naravnost matičnemu blagajniku, nadučitelju Jakobu Dimniku v Ljubljano. — Nekateri ljubljanski člani tudi še niso uplačali letošnje članarine!

Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga. Kakor poročajo listi, so štajerski to-variši osnovali „Učiteljsko gospodarsko in kre-ditno zadrugo.“ Mi nismo bili o tem nič ob-veščeni, pa tudi vodstvo „Zveze“ — kolikor nam je znano — nič ne ve o tej ustanovitvi. Zato na razna vprašanja, ki nam dohajajo od več strani, ne moremo dati nobenega odgo-vora. Obrnite se na štajersko „Zvezo“, morda vam tam povedo kaj več!

Roditeljski sestanek v Cerkijah pri Krškem bo v nedeljo, dne 23. t. m. ob 3. uri popoldne. Vzpored: 1. „Vzroki neuspehov pri vzgoji“. Predava tov. učitelj A. Lomšek, 2. „Škodljivost opojnih pijač“. Predavanje, združeno s skriptičnimi slikami, tov. Ed. Bohinec. — Sosednje p. n. učiteljstvo ter pri-jatelji šole se vabijo najvljudneje k obilni udeležbi.

O koleri. Predavanje, ki ga je v „Mest-nem domu“ v Ljubljani priredila „Akademija“, je bilo poučno in zanimivo. Predaval je o ko-leri gosp. dr. pl. Bleiweis-Trstenički. V spret-nem gladko tekočem, jasnem in lahko razum-ljivem prostem prednašanju je gosp. predava-telj urodoma podal kratko zgodovino kolere, kako je pred dobrimi 90. leti prvič prišla v Evropo in kako je kasneje ponovno morila v velikih epidemijah. Kolere ne raznaša zrak, pač pa jo raznaša okužena voda ali pa neposredna dotika z okuženem. Provroča jo poseben bacil ali vibrijon, če je prišel v človeško črevo, kjer se z veliko hitrico razširi in provzroči, da se črevo vname. Posledica je, da nastopi huda driska, združena z bljuvanjem. Kolere se varu-jemo s previdnostjo: paziti je zlasti na telesno čistočo, zlasti na čistočo rok, s katerimi naj-laglje zanesemo bacile v usta, odkoder pridejo v želodec. Oprezni moramo biti pri rabi vode, ki jo je najboljše uperabljati kuhano. V Ljub-ljani se okuženja potom vode ni bati, ker je ljubljanski vodovod tehniško in zdravstveno izbornore urejen. Vsak sumljiv slučaj treba ne-mudoma javiti oblasti, da ukrene vse potrebno. Strahu ni treba, ako ravnamo previdno. — Za-nimiva izjavljajo se pojasnovale dobro izvršene skriptične podobe in pa risbe na tabli. Občin-stva je bilo pri predavanju nenavadno mnogo,

* Po pomoti v zadnji številki izostalo. Uredn.